

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Annales Episcoporum Slesvicensium

Cypraeus, Johann Adolph

Coloniae Agrippinae, 1634

Capvt VIII. Christophorus I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64615](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64615)

C A P V T V I I I .

CHRISTOPHORVS I. Rex Daniae 85. Slesuicensibus Privilegia concessit, quos postea bello persecutus est: ob templi bona erepta, sacrilegij pœnas luunt milites anno 1261. Ab Holsatis victus Loheide, obiit 1256. Liberi huic nati: Mechtildis, quæ primum Alberto Marchioni Brandeburgensi, deinde Joanni Comiti Holsatiae nupsit. Ericus VII. Rex Daniae 86. (de quo postea) VValdemar Ringstedij sepultus anno 1304.

IOANNES I. Adolphi IV. Filius, Comes Holsatiae & VVagria, (hanc enim in diuisione erat sortitus cum oppido Kiloniensi, de qua diuisione sic ait Continuator Helmoldi in manuscripta historia sæpiùs allegata: Hi duo Comites Ioannes & Gerhardus, post transitum Parentis Comitis Adolphi ad ordinem sacrum, diuiserunt terram & hæreditatem paternam, Senior Ioannes maiorem & pinguiorem partem retinuit, scilicet terram Wagriae, Kyl, Plone, Lutkenborg, Oldenburg, Oldleslo, Trittovv, Segeberg, & partem paludis ab vna parte fluminis Store, à Bredenberg vsque ad Albeam & Hamborg: alter autem Frater Comes Gerhardus, vt iunior, minorem partem recepit, scilicet terram Holsatiae, Itzehoe, paludem Wilstriae, Hanrovv, Rendeburg & attinentia illorum, &c.) à VVilhelmo Imperatore Eques creatus anno 1248. ob Nobilem Burchardum Boeth, quem cum ob crimina nefaria Holsatia exegerat, & tandem Lubeca sibi insolentius obuiantem confodisset, à ciuibus detentus ex custodia euasit, obiit 1256. Hamburgi sepultus. Liberi huic fuerunt, Adolphus, Ioannes & Albrecht, (de quibus postea,) Filia Helica vxor Ottonis IV. Electoris Brandeburgici.

GER-

GERHARDVS I. secundus Adolphi I V. filius, Holsatiam & Stormariam obtinuit, Cœnobium Itzehoe ædificasse fertur: bellis præfuit, quæ pro Abele contra Ericum V. & pro ipsius filijs contra Christophorum II. Reges Daniae sunt gesta. Obijt 1271. aly 81. Hamburgi sepultus. Huic liberi fuerunt Henricus primus Comes Holsatiae & Stormariae, &c. (de quo postea,) Heilvvig Magno Sueco cognomine Lade loos & Luidgardis Ioanni Luneburgensi nuptæ. Gerhardus II. Adolphus. Otto, (de quibus postea.)

WALDEMARVS Dux Slesuicensis V. Ducatum tranquille possedit, à Christophoro Patruo eo infeudatus anno 1254. Obijt 1260. Filium habuit Ericum mox extinctum.

ABEL E igitur è medio sublato, in regnum successit Christophorus eius frater, qui Slesuicensibus priuilegia & immunitates largitus est, atque à maioribus concessas sua voce & authoritate, comprobauit & confirmauit. Waldemarus autem Abelis filius, eo tempore, quo Pater è viuis excederet, peregrè aberat, & in Gallia agebat, quò studiorum causa vna cum Comitibus auunculis profectus erat. Studijs ad exitum perductis, ad ingenij & morum cultum capiendum Principum aulas frequentauit. De morte Patris certior factus, domum statim reuersus, administrationem Ducatus Slesuicensis, Regis permisso adeptus est, cumq; auunculis suis, quamdiu superstes fuit, vixit coniunctissimè: sed & Rex, Daniam longe quietiorem ac tranquilliozem habuit, summaq; pace ac felicitate fruebatur: quoad Waldemarus è viuis excederet. Eo autem morte sublato, variam fortunam expertus est. Nam Abel sororem Ioannis & Gerhardi, Comitum Holsatiae, in matrimonium duxerat, ex qua Filium Ericum suscepit. Hunc Rex Christophorus in suam clientelam

lam & tutelam suscepit, eumq; apud se educavit & detinuit, eo consilio, quod è re Regni Daniæ futurum existimaret, si hac ratione, Ducatus Slesuicensis Regno rursus vniretur & adiungeretur, à quo separatus & seiunctus esset. Hanc eius technam subodorati Comites, Gerhardus & Ioannes, Ericum sororis Filiũ defendendum suscipiũt, & ne Ducatu excideret, bello ius Erici persequẽdũ statuunt, idq; Regi denunciant. Rex ea re cõmotus, Ericũ Ducatu spoliare & deturbare omnibus modis conabatur, exercituq; collecto Slesuicum petijt, ad bellum Comitibus inferendum. Slesuicenses autem & qui Ducatum incolebant, contra arma parant, & exercitum qualemcunq; colligunt, vt Regi resisterent, eiusq; conatus nefarios opprimerẽt, idq; quod Abelis filio sũmmoperẽ fauerent, beneq; ex animo cuperent. Sed & Comites, copijs hinc inde conscriptis atq; coactis, Sororis suæ Filio subsidio veniunt, armaq; & vires coniungunt. Interea Rex oppidum Slesuicense oppugnat, tandemq; expugnat & diripit, militibus in corpora ciuium tyrannicẽ ac crudeliter sæuientibus, eorumq; vxores & liberos contumelia ac dedecore afficientibus: sed nec ab ædibus, rebusq; sacris ac Deo dicatis sacrilegas manus abstinuerunt hostes: imo templa diruta & spoliata fuerunt: Eskillus Episcopus captus in arce *Segebergensi* detinebatur, eo tempore, quo Vrbs in hostium potestatem redigeretur. Deus autem scelerũ vindex, multis signis & portentis ostendit, sibi hanc Regis tyrannidẽ displicere, vt qui Regem & eos, qui ei sese ministros præbuisserent, ad pœnam mirifice rapuit. Nam cũ Eskillus *Segebergæ* in custodia hẽreret, accidit, vt quidam, qui direptioni interfuerant, de rapina & spolijs adeptis gloriosẽ ac magnifice sese iactarent, & tertio cuidam ignominiosẽ exprobarent ac obijcerẽt, quod is fraudulenter

dulenter egisset, & spolia quædam in Ciuitate rapta,
 socijs communicanda & impartienda, interceptisset,
 sibiq; soli seruasset. Is se diris deuouere & iurare cœ-
 pit, tandemq; pugione stricto in hæc verba prorupit.
 Si quid ex præda furtim ego mihi seorsùm seruauit aut
 retinui, in commilitarium fraudem, faxit Deus, vt hic
 pugio visceribus meis infigatur. Quibus verbis prola-
 tis, è vestigio à Dæmone correptus, seipsum confodit.
 Quo exemplo quidam territi, ea quæ rapuissent, con-
 festim retulerunt & restituerunt: & quo seriam ac syn-
 ceram resipiscentiam testarentur, peregrinationes ad
 loca sancta sese suscepturos, & in persona sese easdem
 confecturos sancte promittunt ac vouent. Testan-
 tur quoque antiqua monumenta, fama q; publica &
 clarorum Virorum testimonia, *Eskilli* tempore Deum
 insignia miracula in statuis ac simulachris ligneis edi-
 disse. Nam quarto die post ædem sacram & urbem
 Slesuicensem direptam, hoc VIII. Calend. Octobr.
 Prædo ac sacrilega quidam, qui in magna populi fre-
 quentia, in templo *Slesuicensi* effrenatam exercuisset
 violentiam, in insaniam incidisse, & cum ex templo
 extraheretur, magnos eiulatus edidisse, corpusq; pro-
 prijs vnguibus discerpisse, ac tandem os torquentem
 ac laniantem, in via publica animam exhalasse. Cau-
 sam necis afferunt hanc, sacrilegum illum, cum sta-
 tuam Sanctorum sudorem emisisse videret, in ri-
 sum solutum dictitasse: eas aqua à fatuis ventis per-
 fusas esse. Atque hæc ita se habere testantur *Nico-
 laus Notarius & Petrus Canonicus*, qui se id vidis-
 se, aperte testantur ac affirmant. Quibus fidem ab-
 rogare, nefas ac impium, atque ab omni fide ac veri-
 tate penitus alienum, cum illi, qui hoc testentur Viri
 fuerint fide digni, & veritatis amantissimi, imprimis
 cum Notarijs publicis plurimum fidei sit tribuenda;
 sed

sed & Matrona casta & fide digna testatā est, guttas olei destillasse & promanasse de Cruce, quæ chorda & catena affixa pendet in medio templi. Froto Concionator, Mariæ imaginem lachrymasse asseueravit, tamq̃; vbertim & copiosè lachrymas profudisse, vt abundè in genas destillauerint. Cum verò quidam coram cruce in medio templi stans, id pro deridiculo haberet, lumine oculorum statim orbatum & excæcatum fuisse: vsque adeo, vt ostium templi inuenire non posset, sed ab aliis illum educi necesse fuerit: quin & Diui Petri, qui Ecclesiæ *Slesuicensi* præest, eiusdemq̃; patronus est, statuam ac simulachrum sudasse, testatus est *Guardianus Fratrum Minorum*: quid? quod ex sacrilegis, qui res sacras prædati essent, quidam, cum in morbum incidisset, & grauissimè decumbens, durissimè torqueretur, qui & insignia ac stupenda illa Miracula, quæ Deus edidisset, pro nihilo habuisset, tandem rei euidencia, ac interno conscientie testimonio conuictus ac commotus, flagelloque Dei admonitus suo exemplo socijs ad resipiscentiam author & hortator fuit, qui consternati & territi aliorum exemplo, qui tormentis & cruciatibus manu omnipotenti tam grauitè affligerentur, (prout vulgata fama ferebatur,) omnia illa, quæ ex templis diripuissent, retulerunt, pœnitentiamq̃; egerunt. Sed & à fide dignis relatum est, nouendecim, qui templum depeculati res sacras diripuissent ac furati essent, morte scèdissima perijsse anno 1252. Ex quorum numero, vnum calore adeo vehementi inflammatum fuisse ab eo die, quo templum Diui Nicolai incendisset, vt etiam hyeme frigidissima, ardorem, quo torreretur & arderet, restinguere & temperare non potuerit, tandem vero præ nimio æstu ac doloris impatientia in aquam sese immerfisse, neque vnoquam postea visum esse.

Vt

Vt autem his dictis maior fides adhibeatur, neue ab vilo commentu ac falsitatis alicuius argui possint, ex Breuiario nostro Slesvicensi ab Episcopo Gotschalco de Aleuelde, teste Verissimo ac Fidelissimo edito, hic proponam, quæ illic literis memoriæque de his rebus gestis prodita ac consignata sunt notatu admodum digna. Ita habet in Festo Reliquiarum, vbi inter cætera hæ præmittuntur Orationes: *Preciosi sancti Dei, quorum hic reliquie continentur, succurrite nobis nunc & ante euum. Sanctissima cæli columna, quarum hic sunt Reliquie, vestris orationibus, nostris diminutione inferte Criminibus &c. Concede nobis, quaesumus Domine, veniam delictorum, & intercedentibus sanctis, quorum hodie solennia celebramus, talem nobis tribue deuotionem, vt ad eorum pertingere mereamur societate: adiuuent nos eorum merita, quos propria impediunt scelera; Excusat intercessio, accusat quos actio, & qui eis tribuisti caelestis palmam triumphi, nobis veniam non deneges peccati, &c.*

Legimus namque & audiuimus, patribus & prædecessoribus nostris, fideli nobis narratione & scripto tradentibus: quod tempore felicis recordationis Eskilli, quondam Episcopi Slesvicensis, regnante Rege Christofero, octauo Calendas Octobris, hoc est, quarto die post captiuitatem & depredationem ciuitatis Slesvicensis, ostendere dignatus est Dominus Iesus Christus, magnam mirabilium suorum euentiam, per merita Beati Petri in Ecclesia Slesvicensi. Magnalia enim sua, quæ antiquis temporibus coram populo Israelitico fecisse legitur, modo in nostris temporibus, in quos finis seculorum deuenerit, reiterare voluit, in consolationem eorum, qui lamentum Hieremie concinentes, cytharam gaudij inluctum doloris permutauerunt: dicentes. *Quomodo sedet sola ciuitas quondam plena diuitijs, & omnibus referta preciosis: sed hæc, peccatis nostris exigentibus, nobis recognoscimus accidisse. Dominus enim noster Iesus Christus olim Virgam de-*

desiccata & sterilem frondere, florere, & fructum facere voluit. Modo truncos antiquatos, imagines Electorum suorum designantes, ex se rorem cœlitus emittere in modum sudoris fecit, in odorem suauitatis: alijs quidem, quos ad vitam predestinauit, in contritionem & veram pœnitentiam: alijs vero vt reprobis & damnandis, in opprobrium & pœnã hic inchoatam & perpetuo duraturã. Attestantur igitur duo Canonici Slesvvicenses, Dominus Nicolaus Notarius & Petrus, se vidisse, populo non modico circumstante, quomodo quidã prædo, qui in Ecclesia Beati Petri violentiã immanẽ exercuerat, in Ecclesia amens effectus est, & inde extractus magnum eiulatum emittens, & proprijs vnguibus se discerpens, & guttur suum lanians in communi platea miserabiliter expirauit. Dixit enim maledicus ille, quod ideo sudarent imagines sanctorum, quia super eas aquam fudissent fatuæ mulieres, sibi risum exinde faciens importunum. Quedam etiam matrona fidelis, cum multis alijs se vidisse perhibuit, quasi guttas olei stillasse de cruce, quæ fixa erat in Ecclesia desuper chororum. Quidam etiam frater de ordine Prædicatorum, nomine Froto, asseruit, se vidisse lachrymam in oculis Beate Marie Virginis collectam, & exinde in maxillis eius emanasse. Quidam etiam stans ante crucem in medio Ecclesie, visis supradictis mirabilibus Dei, dum sibi subsannationem ex eis faceret, cœcus effectus est, ita, quod non potuit ostium inuenire. Imago etiam Beati Petri, & alia crux, quæ est in Ecclesia versus australe ostium, sudorem plurimum emiserunt. Quod cum multis alijs frater quidam Tuco Guardianus Fratrum Minorum in Slesvvig perhibuit se vidisse. Quidam miles cū in tantũ torqueretur, quod in lecto decumberet, quod fidẽ his Dei magnalibus adhibere noluit, ex hoc socij eius perterriti venerunt ad pœnitentiam, & ea, quæ in Ecclesia rapuerunt, vehementissimè repotauerunt, &c. Hæc Breuiarium. Sed & ipse Rex Christophorus, pœnas sacrilegij & direptæ vrbis dedit grauissimas. Nam cum post vrbẽ spoliatam

liatam

liatam Comites Holsatiæ propediem cum exercitu adfuturi dicerentur, isque rumor percrebuisse ac diuulgatus esset, Christophorus manu militum collecta, qui magna ex parte ex sacrilegis istis & prædonibus constabat, illis in campo patenti miricis consito vulgo *Lobeida* dicto, occurrere & resistere statuit. Rex suos ad prælium animat, quod diceret, bellum contra immerentem susceptum, seque non tam sui commodi causa hanc defensionem suscepisse, quam ut Regni incolumitatem imperijque decus ac maiestatem tueretur ac conseruaret, se à Comitibus bello peti, ut Ericum adolescentem rerum gerendarum imperitum, imperioque minimè idoneum Regno præficerent, id se hæcenus ægerrimè tulisse, & qua potuerit ratione ac via impediuisse; Cum autem hostem iam appropinquare cernerent, petere, ut se viros fortes ac magnanimos præstent, de victoria rerumque omnium felici successu se nequaquam dubitare, etiamsi anceps ac dubius sit belli euentus: reuocandam esse in memoriã maiorum suorum magnanimitatem & fortitudinem, qui, rebus suis bene feliciterque gestis, hanc gloriam semper consecuti sint, ut non parere ac seruire, sed alijs imperare consueuerunt. Hac oratione milites accensi, prælium ineunt. Ibi signis collatis vtrinque fortiter dimicatum est: pugnaque aliquandiu producta. Tandem Regis copiæ inferiores cedere, fugamque capessere coactæ fuerunt. In ea pugna aliquot millia hominum occubuisse, constans rumor est. Rex ipse ab hostibus vndique circumuentus & cinctus sese dedere coactus fuit, alioquin moriturus. Rex in hostiũ potestatem redactus vna cum Regina quæ maritum comitata fuerat, Hamburgum à Comitibus Holsatiæ deducitur. Non longe ab eo loco, vbi pugna commissa est, collis quidam adhuc extat & conspicitur,

quem Galeis æneis, hoc ist, armaturis capitis, quibus milites verticē tegere solent, congestum & cumulatū esse, constanti fama & omnium sermone perhibetur. Collis ille vulgo *Dronningshuie* appellatur, hoc est, si ad verbum reddas. *Collis Regius*. De Rege capto & Hamburgi detento Dux Brunsvicensis cum Comite Iohanne agere ac tractare cœpit, vt captiuitate exemptus libertati restitueretur: Sed re infecta discessum est. Paulo post cum Gerhardus filiam suam Iohanni Brunsvicensi despondisset, Rex custodia laxatus fuit, aliquot argenti libris pro redemptione & lytro persolutis: qui liberatus Anno millesimo ducentesimo quinquagesimo sexto, rebus humanis exemptus est.

C A P V T I X.

*Sordidus occultè Niclaum in vincula raptat
Timmo; sed argento iussit abire dato.
Ast Papa in fontis iubet inuida vincula laxent
Fulmine distringens, qui sociarat opem.*

A. C. 1266.

ANno ab incarnatione Domini 1257. Eskillo mortuo successit Nicolaus Episcopus Slesuicensis, qui Ecclesiam miserè desolatam & spoliatam reperit. Interim excitauit Deus viros pietati deditos, munificos ac liberales, qui eam instaurare ac reficere cœperunt. Inter alios autem vidua quædam *Margareta*, marito *Aggeo Nomnensen* mortuo, calamitatis, in quam Ecclesia incidisset, miserata,